

REKLAMA

Ar pakanka saugomų teritorijų, skirtų biologinės įvairovės apsaugai Lietuvoje? ...

Gamtos paveldo fondas
2022 m. spalio 6 d. 10:12

Šiuo metu Lietuvos sausumos saugomų teritorijų plotas nesiekia 18 aA proc. (įskaitant 2 proc. steigiamų Natura 2000 teritorijų, kurios dar neturi realios apsaugos), griežtai saugomų (rezervatų) – nesiekia 1 proc. Saugomų vertybių būklės duomenys rodo, kad įsteigtose teritorijose apsauga daug kur nepakankama, didelė dalis ekologinių sistemų saugomose teritorijose yra pažeistos ar degraduoja dėl kitų nepalankių veiksnių. Baltijos jūroje saugoma daugiau nei 18 % (beveik 42 % teritorinių vandenų) jūros akvatorijos.

Atvertas kelias žuvims Amalvėje

© Organizatorių nuotr.

REKLAMA

Europos Sąjungos (toliau – ES) Žaliajame kurse ekosistemų ir biologinės įvairovės išsaugojimas ir atkūrimas pabrėžiamas kaip vienas kertinių darnaus vystymosi elementų. Tai plačiau aprašyta ES biologinės įvairovės strategijoje iki 2030 m., kurioje iškeltas tikslas, kad ES būtų saugoma bent 30 % sausumos ir jūros, o 10 % – griežtai saugoma. Taip pat nurodoma, kad griežta apsauga taikytina didelės biologinės įvairovės ar potencialo teritorijoms, daug anglies turinčioms ekosistemoms (sengirėms, pievoms, šlapynėms, durpynams ir kt.). Lietuva taip pat turės prisidėti prie šio tikslo ir jau yra Lietuvos Respublikos Vyriausybės programoje įsipareigojusi iki 2024 m. užtikrinti vertybių apsaugą 20 %, o griežtą apsaugą – 5 % šalies teritorijos.

Gamtos paveldo fondas šiuo metu vykdo ES LIFE programos projektą „Lietuvos saugomų teritorijų tinklo plėtra Europos žaliojo kurso kontekste (LITPAs for LIFE, Nr. LIFE20 NGO4GD/LT/000009)“. Projektą finansuoja ES LIFE programa ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, savo lėšomis prisideda ir projekto vykdytojas. Pagrindinis projekto tikslas – parengti Lietuvos sausumos saugomų teritorijų kiekybinės ir kokybinės plėtros schemą, kuria remiantis galima būtų siekti Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos strateginiuose dokumentuose numatytų saugomoms

teritorijoms keliamų tikslų. Taip pat numatoma pateikti rekomendacijas dėl susijusių teisės aktų keitimo.

Patirtis vykdant tinklo Natura 2000 plėtrą rodo, kad saugomų teritorijų apsaugos griežtinimas ar naujų teritorijų steigimas, susiduria su dideliais iššūkiais dėl neigiamo dalies visuomenės požiūrio į ribojimus susijusius su vertybių apsauga. Žemės ir miško savininkus atstovaujančios organizacijos formuoja nuomonę, kad saugomų teritorijų šalyje ir taip per daug, o ribojimai yra per griežti. Kitokią poziciją atstovaujančių nevyriausybinių aplinkosauginių organizacijų nuomonė nėra vieninga, kartais radikali ir išreiškiama konkrečių saugomų teritorijų ar atskirų saugomų objektų kontekste, bet interpretuojama šalies mastu. Tokia situacija sąlygoja augantį visuomenės susipriešinimą, apsunkina kelių moksliniais argumentais grįstų sprendimų paieškai. Projekto metu siekiama įsiklausyti į plataus interesų spektro atstovų argumentus ir kartu išdiskutuoti kelius link iškeltų tikslų. Tikimasi, kad numatytos konsultacijos ne tik padės išryškinti esamo saugomų teritorijų tinklo trūkumus, siūlomus plėtros principus, pagal juos parengti preliminarią kokybinės ir kiekybinės saugomų teritorijų plėtros schemą, bet ir palengvins susikalbėjimą bei sumažins susipriešinimą tarp skirtingų interesų grupių.

Projekto metu rengiamus siūlymus dėl saugomų teritorijų tinklo plėtros numatoma pagrįsti saugomų vertybių poreikių, aktualių ekosisteminių paslaugų, jų paklausos ir potencialo, daug

Gamtos takas Labanoro girioje

© Organizatorių nuotr.

anglies turinčių teritorijų, ekosistemų atkūrimo integraliu vertinimu. Tai ne tik leistų parinkti didžiausią pridėtinę vertę visuomenei teikiančias ar potencialiai galinčias teikti teritorijas, bet ir suteiktų platesnę argumentaciją saugomų teritorijų, skirtų biologinės įvairovės apsaugai, plėtrai, sudarant prielaidas pasiekti strateginiuose dokumentuose įvardintus tikslus.

Siekiant tikslo numatoma įgyvendinti šiuos projekto uždavinius:

1. Įvertinti esamą Lietuvos Respublikos sausumos saugomų teritorijų tinklą Europos žaliojo kurso kontekste;
2. Parengti Lietuvos sausumos saugomų teritorijų tinklo integralios plėtros preliminarią schemą;
3. Skleisti informaciją apie saugomų teritorijų plėtros poreikius ir įtraukti visuomenę į plėtros planavimą.

Su detaliu projekto veiklų aprašymu bei gautais rezultatais galima susipažinti projekto tinklapyje adresu <https://www.litpas.gpf.lt/> Visuomenės informavimui ir įtraukimui sukurtas interaktyvus žemėlapis, kuriame bus publikuojami projekto metu sukurti erdviniai duomenys. Jį pildyti ir

komentuoti galės visi norintys. Kviečiame aktyviai dalyvauti saugomų teritorijų, skirtų biologinės įvairovės apsaugai, plėtros pasiūlymų rengimo procese.

Įgyvendinti projektą ir paskelbti galutinius projekto rezultatus planuojama iki 2023 m. spalio mėn. pabaigos.

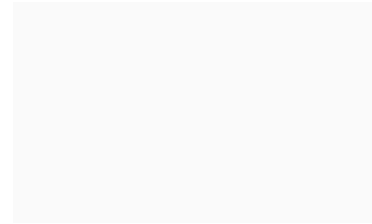
Projektą finansuoja ES LIFE programa, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija ir Gamtos paveldo fondas.

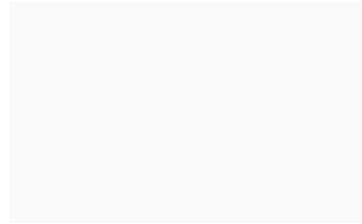
Už straipsnyje pateikiamą informaciją atsakomybę prisiima Gamtos paveldo fondas. Straipsnio turinys nebūtinai atspindi Europos Komisijos nuomonę.

REKLAMA

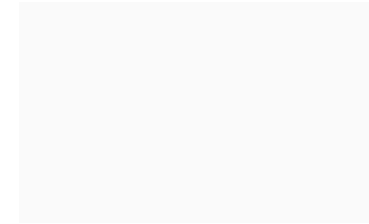
biologinė įvairovė gamta gamtosauga

Kainuoja nedaug, o nauda – milžiniška: pamėgę šią žuvį tikrai nepasigailėsite

Dėl saulės elektrinių galvas pametę lietuviai neišvengia brangios klaidos: taip pinigai gali nueiti tiesiai į balą (1)

„Topo centras“ kviečia išplėstoms mokykloms Ukrainoje aukoti nešiojamuosius įrenginius, o suaukotą skaičių įsipareigoja padvigubinti